

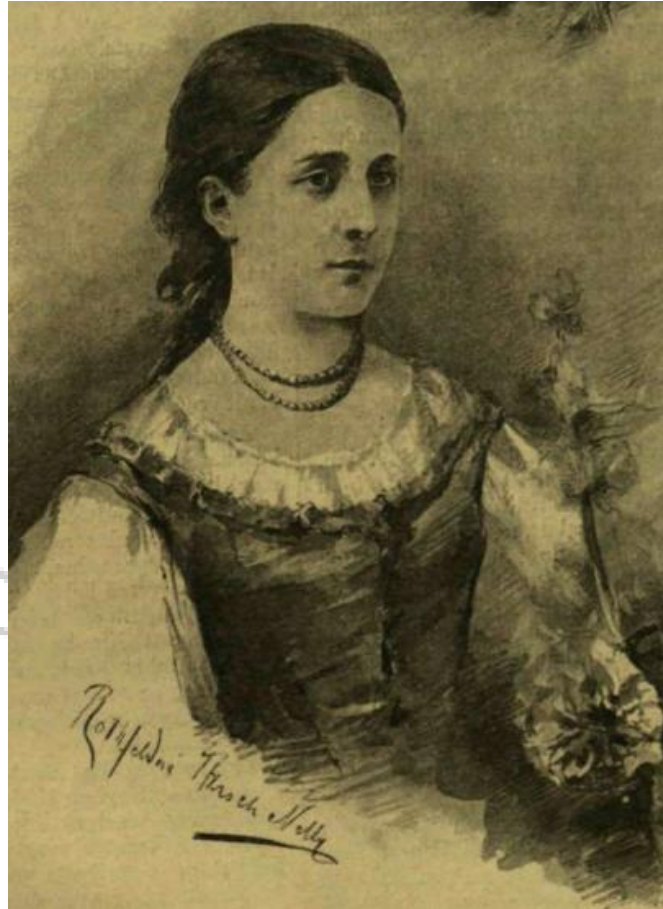
Száz éve temették el másodszorra Arany lányát.

Temetés ritkán szokott népnünnepély lenni. Száz évvel ezelőtt Szalontán, Arany Juliska második temetése népnünnepéllé vált. Tudomásom szerint legnagyobb epikus költőnk lányának második szalontai búcsúztatásán, 1925. március 2-án több ezer ember volt jelen.

Arany János lánya 1865. december 28-án hunyt el gyermekági lázban. Első temetését 1865. december 30-án Arany János és felesége jelenlétében és szervezésében a Vasút utcai temetőként (amely akkor még Nagy utcai temető volt, mert a vasút később érkezett meg Szalontára) emlegetett sírkertben tartották. A második temetésre, ennek a Vasút utcai temető felszámolása miatt volt szükség. Ennek a búcsúztatási szertartásnak a megszervezésében és lebonyolításában Debreczeni István református lelkész, helytörténeti kutató járt az élen.

Dánielisz Endre egyik könyvében én azt olvastam: „az Aradi úti sírkertben a dízsírhely kijelölése Bódi Mihály főbírónak és Moga Nicolae főjegyzőnek köszönhető.”

Az Arany család részéről nem volt jelen senki az újratemetésen. Igaz akkor már csak Szél Kámán (aki akkor Debrecenben már a harmadik feleséget „fogyasztotta”), a férj, és Arany László egykori felesége, Szalay Gizella élt.

SZÁZ ÉVE TEMETTÉK EL MÁSODSZORRA ARANY LÁNYÁT –
ACUM O SUTĂ DE ANI, FIICA LUI ARANY A FOST ÎNGROPATĂ
PENTRU A DOUA OARĂ - MAGYARI BARNA

Azért ez a temetés sem maradt családi kötődés nélkül. Ennek a másik temetésnek a költségeire özvegy Arany Lászlóné (akit bár ezzel a névvel említenek, akkor már messze nem volt özvegy, hanem legális házasságban élt Voinovich Gézával) 15.000 lejt adományozott.

Tudomásom szerint ez a temetési menet is, az első temetéshez hasonlóan, a református templomtól indult. A koporsót hatalmas tömeg kísérte. Állítólag ezen a búcsúztatáson még az első temetésnél is több szalontai ember vett részt, s ez a szertartás sokkal inkább a megemlékezésről szólt, mint a gyászról.

Arany Juliska második sírja, mind a mai napig áll az Aradi úti temetőben, s azt a sírhelyet az utóbbi száz évben rengetegen keresték fel.

Emlékszem, amikor én 1985-1988 között az Arany János Emlékmúzeumnál dolgoztam, sok látogató érdeklődött az iránt, hogy a helyi temetőben találnak-e Arany János rokonának sírját. Nekik mindig a Szél Kálmánné Arany Juliska nyughelyét ajánlottam.

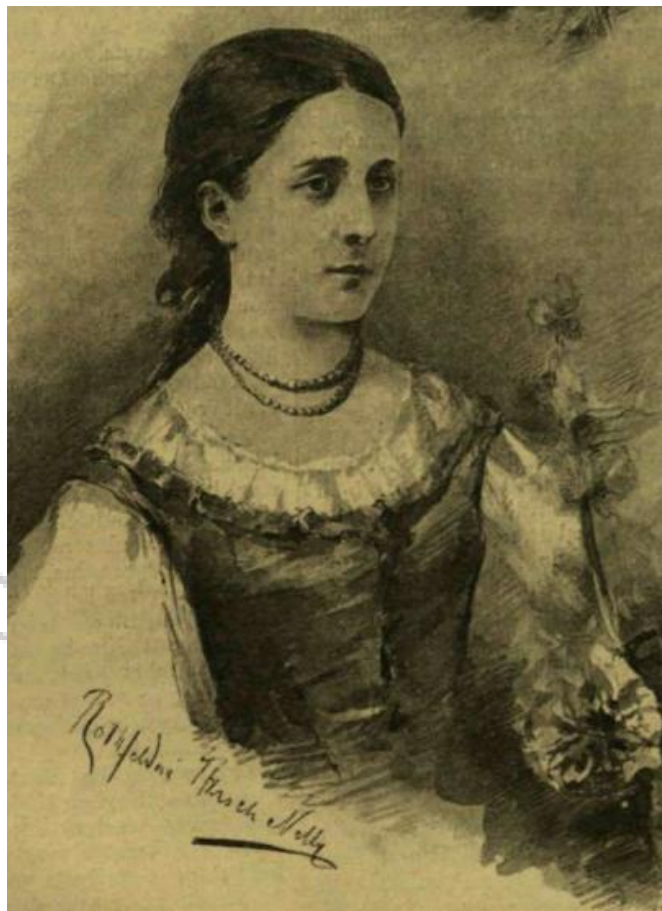
Acum o sută de ani, fiica lui Arany a fost îngropată a doua oară.

Înmormântările sunt rareori o sărbătoare publică. Acum o sută de ani, a doua înmormântare a Juliska Arany la Salonta a devenit o sărbătoare. Din câte știu eu, la a doua înmormântare a fiicei celui mai mare poet epic al nostru la Salonta, la 2 martie 1925, au participat mii de oameni.

Fiica lui Arany János a murit de febră puerperală pe 28 decembrie 1865. Prima înmormântare a avut loc la 30 decembrie 1865, în prezența lui Arany și a soției sale, în cimitirul cunoscut sub numele de cimitirul de pe strada Vasút (cunoscut apoi sub numele de cimitirul de pe strada Nagy, deoarece calea ferată a ajuns mai târziu în Salonta). A doua înmormântare a fost necesară din cauza închiderii cimitirului de pe strada Vasút. Debreczeni István, pastor reformat și istoric local, a preluat conducerea organizării și desfășurării acestei slujbe funerare.

Într-una dintre cărțile lui Dánielisz Endre am citit că „desemnarea locului de onoare în cimitirul de pe strada Aradi s-a datorat lui Bódi Mihály, judecătorul șef, și lui Nicolae Moga, notarul șef”.

Nimeni din familia Arany nu a fost prezent la reînhumare. Este adevărat că doar Szél Kámán (care își „consuma” atunci a treia soție la Debrecen), soțul, și fosta soție a lui Arany László, Szalay Gizella, erau în viață.

LONTA

ESZLEK

Szél Kálmánné: — Arany Juliska sírja.

SZÁZ ÉVE TEMETTÉK EL MÁSODSZORRA ARANY LÁNYÁT –
ACUM O SUTĂ DE ANI, FIICA LUI ARANY A FOST ÎNGROPATĂ
PENTRU A DOUA OARĂ - MAGYARI BARNA

Cu toate acestea, această înmormântare nu a fost lipsită de legături de familie. Văduva Lászlóné Arany (care, deși menționată cu acest nume, era departe de a fi văduvă la acea vreme, ci era căsătorită legal cu Voinovici Géza) a donat 15 000 de lel pentru a acoperi costurile acestei a doua înmormântări.

Am înțeles că acest cortegiu funerar, ca și prima înmormântare, a pornit de la biserica reformată. O mulțime imensă a însoțit sicriul. Se spune că la această înmormântare au participat chiar mai mulți oameni din Salonta decât la prima înmormântare și că această slujbă a fost mai mult despre amintire decât despre doliu.

Al doilea mormânt al lui Arany Juliska se află încă în cimitirul de pe calea Aradului și a fost vizitat de mulți oameni în ultima sută de ani.

Îmi amintesc că atunci când am lucrat la Muzeul Memorial Arany János între 1985-1988, mulți vizitatori erau interesați să găsească mormântul rudei lui Arany János în cimitirul local. Întotdeauna am recomandat locul de înmormântare al doamnei Kálmán Szél Arany Juliska.

SZÁZ ÉVE TEMETTÉK EL MÁSODSZORRA ARANY LÁNYÁT –
ACUM O SUTĂ DE ANI, FIICA LUI ARANY A FOST ÎNGROPATĂ
PENTRU A DOUA OARĂ - MAGYARI BARNA